

REŠITVE

Berilo str. 122–146

Pastirček in čarovnikova hči (Slovenska ljudska), B str. 122–127

1. Pravljica govori o pastirčku, ki je ugnal čarovnika in se poročil z njegovo hčerko.
2. Glavna književna oseba oz. pravljичni junak je pastirček.
3. Poleg njega v pravljici nastopajo še: 3 sestre (ena je pastirčkova izbranka), trije bratje, veter, živali, ptički, kovač, čarovnica in čarovnik.
4. Ena izmed sester je pastirčkova izbranka in rešiteljica; bratje, živali, ptički in veter pomagajo pastirčku do Steklene gore; kovač je dal pastirčku zapoved in čarobni predmet, čarovnik je zastavljal težke naloge; čarovnica pa ima vlogo hudobneža, ki želi glavnega junaka uničiti.

Kaj delajo pravljичne osebe?	Razlaga	Pravljica Pastirček in čarovnikova hči
Ločitev	Pravljичni junak gre od doma.	Pastirček se odpravi v Deveto deželo na Stekleno goro.
Poizvedovanje	Poizveduje.	»Ali veš za Stekleno goro v Deveti deželi?«
Dar čarobnega sredstva	Dobi predmet, ki ima čarobno moč.	Trije pari železnih škornjev, s katerimi lahko pride na Stekleno goro.
Zapoved	Junaku nekaj prepovejo oz. svetujejo.	»Imej več v glavi kakor v nogah, drugače ne prideš na vrh!« (Kovač)
Kršitev	Junak ne upošteva zapovedi (prošnje, nasveta).	Pastirček ga ni niti dobro poslušal.
Težka naloga	Junaku zadajo težko nalogo.	1. Junak mora prepoznati svojo nevesto. 2. Posekati drevesa, nacepiti drva in speči kruh do kosila. 3. Posekati hosto do morja in narediti cesto.
Izpolnitev naloge	Junak opravi naloge.	Junak opravi nalogo s pomočjo svoje neveste. »Ko je bilo vse izvršeno, je fantič stopil do čarovnika.«
Rešitev	Junak se reši pred pregonom.	Deklica in pastirček sta se s pomočjo dekličine čarovnije rešila pred čarovnico.
Poroka	Junak se oženi.	»Poročila sta se in naredila veliko ženitovanje, na katero sem bil tudi jaz povabljen.«

5. Deklica je mlademu pastirčku pomagala rešiti zahtevane naloge, ker se je tudi ona želela poročiti z njim.

6. Menim, da je bila zadnja dekličina čarovnja ... (tvoje mnenje)

Škratovemu fantku razbijejo skledico (Dolenjska), B str. 128

1. Škratelj najraje prebiva v jamah brez dna. Razjezil se je, ker so pastirčki metali kamenje v njegovo jamo in tako razbili skledico njegovemu sinu.
2. Starejši pastir je rešil svoje tovariše tako, da je za nezgodo okrivil kozo.
3. Pastirji se še danes bojijo metati kamenje v jame, ker se bojijo, da bi jih škratelj vzel v svojo jamo.

Lovec Rusel in škrti (Štajerska), B str. 129

1. V tej pripovedki je smešno, da se je Rusel škrtu predstavil z imenom *Jaz sam*. Tako so ostali škrti mislili, da je škrt sam sebe poškodoval.
2. Besedna zveza *pograbil je škrtata za kravateljca* pomeni, da je lovec prijel škrtata za zgornji sprednji del oblačila pri vratu.

Vražji graben in Škratkovica (Koroška), B str. 130–131

1. Škrat je v besedilu poimenovan kot vrag.
2. Močnejši je čevljar, saj je škrtata močno pretepel.
3. Zgodba razlaga, da je Vražji graben dobil ime po dveh vragih oz. škrtih, ki ju je čevljar premagal in sta padla v graben. Potok v Vražjem grebenu se imenuje Škratkovica, ker je ta potok odnesel škrtata, ki je padel v graben.

Čatež (Beneška), B str. 132

1. Čatež je na pol človek, pol kozel. Kozel je od popka navzdol. Ima roge, dolga ušesa in brado. Pravijo, da je muhast, ker lahko spreminja svojo velikost, lahko se skriva ali pokaže, lahko je preprost ali zloben. Nikoli se ne ve, kakšen bo.
2. Njegova čarovna moč je, da lahko spreminja svojo velikost in da lahko tam, kjer se je Čadež zadrževal, najdemo pitno vodo. Če ga kdo razjezi, se maščuje tako, da sproži plaz kamenja, s katerim zasuje kmečke hiše.

O vedomcih (Gorenjska), B str. 133

1. Vedomci so škrti, ki se jeseni prikazujejo kot lučke po travnikih. Če jih pustiš pri miru, ti nič ne naredijo, če pa se jim približaš z lučjo, ti jo uničijo, potem pa še tebi kaj naredijo. Kmetica je mislila, da je na travniku ogenj in je odšla tja, da bi se pogrela. Kar naenkrat pa se je ogenj razpršil na več majhnih luči. Takoj je ugotovila, da so to Vedomci. Zelo se je prestrašila.

Komu se hrib smeje (Primorska), B str. 134

1. Zgodba pripoveduje, kako je reven kmet obogatel in kako je pohlep bogatina pogubil. Zgodba se dogaja blizu Velikih Žabelj. Domišljjski dogodki so, da se hrib smejal in odprl usta, v katerih je bilo zlato.
2. Besede, ki so zapisane tako kot jih govorimo: gmajni, bogi, strašno smešno, noter, kolikor češ, pole je smuknil, od tistikrat naprej, bogatin, oni bogi kmet, ta bot, za zmerom.

O oblakih (Primorska), B str. 135

1. V zgodbi nastopajo: beli, sivi, črni in rdeči oblaki. Zgodba razlaga, da ko beli oblaki ostarijo postanejo sivi in ko ti umrejo, padejo na tla kot dež. Toča nastane, ker se črni oblaki tepejo z

belimi. Grom nastane, ko bog vetra razžene pretepaške oblake. Rdeči oblaki so duše umrlih, ki čakajo, da bodo šle v nebesa.

2. Prvi odstavek govori oblačnem nebu in nastanku različnih padavin, drugi odstavek govori o jasnem nebu in kje so oblaki, tretji pa razlaga o rdečih oblakih.

Boter petelin in njegova zgodba (Slovenska ljudska), B str. 136–139

1. Pravljica se začne tako, da petelinu pade na glavo slama. Petelin se močno prestraši in razglasi, da se hiše podirajo. To razlaga tudi ostalim živalim, ki se mu pridružijo na begu. Boter petelin se je odpravil po svetu, ker se je močno prestrašil in niti pomislil ni, kaj se je v resnici zgodilo. Pridružili so se mu še: raca, mačka, pes, osel, vol in še nekaj druge drobne živine.
2. Ko je živali v gozdu ujela noč, so se ustavili. Petelin je zletel na visoko drevo pogledat, kam bi lahko šli.
3. Zagledal je luč in so se odpravili za njo do hiše.
4. Razbojniki so se v samotni hiši ravno pripravljali na večerjo. Jedli bi polento.
5. Živali so se domislile, da bodo z glasnimi zvoki prestrašile razbojnike in tako prišle do hrane.
6. Razbojniki so od strahu hitro zbežali iz hiše in se poskrili po gozdu.
7. Ko je eden od razbojnikov odšel v hišo pogledat, če je varno, je na vsakem mestu doživel eno neprijetnost. Mačka v ognjišču ga je popraskala, petelin ga je iz dimnika po očeh poblatil, raca ga je iz čebra oškropila, ose so ga v brisači popikale, pes ga je pri mizi ugriznil, osel ga je pri vratih brcnil volu na roge in ta ga je vrgel ven iz hiše. Razbojnikovi tovariši so se ob pripovedovanju prestrašili, ker jim je to razbojnik predstavil kot kazen za vsa njihova slaba dejanja in da se bo tudi njim enako zgodilo, če bodo šli nazaj notri.

Bremenski mestni godci (Laszlo Varvasovszky, po bratih Grimm), B str. 140–143

1. Živali so se v pravljici igri odpravile po svetu, ker so se postarale in so postale nekoristne gospodarjem. Šle so proti mestu Brmen, kjer bi se preživljale kot mestni glasbeniki.
2. Razlika med zgodbo *Boter petelin in njegova zgodba* ter to zgodbo je v tem, da je tu manj živali in da živali niso od zunaj strašile in prepodile razbojnike ven, temveč so kar skočile skozi okno in s truščem pregnale razbojnike.
3. Ko je postala noč, so živali sklenile zaspati v gozdu. Petelin je z drevesa zagledal luč, zato so se odpravile tja. Roparji so se pogovarjali o tem, kaj so oropali in koliko so nakradli. Živali so se domislile, da bodo splezale ena na drugo, skočile v hišo in s truščem prepodile razbojnike. Roparji so zbežali. Mislili so, da je strašilo.
4. Igra se dogaja v preteklosti, saj roparji govorijo, do so oropali kočiji.

Tri botre lisičice (Rezijanska ljudska), B str. 144–146

1. V pravljici je nenavadno, da govori o bogatih vilah, avtomobilih, bogati opremi vile, pijači, gramofonu in svingu. Pravljica je verjetno nastala v času, ko so plesali sving, to je po 2. svetovni vojni.
2. Botra lisičica se je za na obisk nališpala z rdečilom za ustnice in črnim svinčnikom za oči.
3. Dom botre lisičice je imel zvonec, nenavadno poslikana tla, v salonu je bil lep in drag fotelj, bife z raznovrstno pijačo in gramofon. Lisičica ima tudi shrambo z dobrotami, kurnik z različno perjadjo. Opremljena je tudi s porcelanastimi krožniki in srebrnimi žlicami. Botri sta se pogostili z likerjem, paketom piškotov, torto, kuhano in pečeno perjadjo ter vinom. Zabavali sta se s plesanjem svinga.